

alvorlige Indsigelser mod, at man i Anledning af en Tvangsafløsning af Tienden lægger saa kolossale Byrder paa Statskassen, som det efter det foreliggende Forslag vil blive Tilfældet. Derksom nogen skulde formene, at dette overordentlig gunstige Resultat for Tiendejerne og i samme Forhold store Tab for Tiendejerne og Staten i væsentlig Grad hidrører fra, at jeg i min Beregning har anlagt 4 pCt. som sædvanlig Rentefod i Stedet for at anlægge $3\frac{1}{2}$ pCt., skal jeg dog gøre opmærksom paa med Hensyn til Beregningen af hvor meget der kan siges at blive tabt ved Præstetienden, Hovedposten for Statskassen, at dersom man i Stedet for 4 pCt. regnede $3\frac{1}{2}$ pCt., vilde Forstellen blive den, at medens Tabet i første Tilfælde kunde udtrykkes som Kapital, ved 24 Millioner, vilde det nu blive ca. 30 Millioner.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Gous): Ja, da Tiender i det hele anvendes til kirkelige Djemed, er det en Selvfølge, at jeg har maattet gøre mig klart hvilke Følger for de under Kirkeministeriet hørende Interesser Vedtagelsen af et Lovforslag som dette, vil medføre. Det er et Par Bemærkninger herom, jeg skal tillade mig at gøre, særlig med Hensyn til den i saa Henseende betydningfulde Hovedbestemmelse, som findes i § 10. Den bestemmer jo for det første, at „Guldgørelsen til Gæstligheden for Afnavnet af Tienden, Vedligeholdelsen af Kirkerne samt enhver anden Byrde, som tidligere paahvilede Tiendejeren, skal for Eftertiden paahvile Statskassen“. Heri indeholdes jo i Forhold til den gældende Ret væsentlige Forandringer, nemlig for det første denne, at Udelsen til Gæstligheden for denne Dels Vedkommende af deres Lønning skal udgaa fra den centrale Statskasse, og at det bliver en Pengeløn i Stedet for en Løn in natura. Begge disse Forandringer ere jo imidlertid Forandringer, som under de Forhandlinger, der have fundet Sted om en forandret Lønningslov for Præsterne, have været forudsatte skulde indtræde. Forandringer, som ere optagne i det private Lovforslag, som foreligger for Tiden i dette Ting, og Forandringer, som jeg ogsaa for mit Vedkommende har tænkt mig at ville optage i det Forslag til en saadan Lønningslov, som jeg har under Arbejde.

Det tredje Punkt, hvori Paragraffen indeholder Forandring i den Henseende, er at lægge Byrden paa Statskassen. Jeg antager imidlertid ikke, at dette Ord i Forslaget er ment saaledes, at det foregriber

den Løsning, som Regeringen og Landstinget i dette Punkt have tænkt sig, og fastholdt, nemlig, at Lønningen udbetales til Gæstligheden af et særegent Fond, et folketirkeligt Fond. Jeg antager ikke, at Lovforslagets Bestemmelse i den Henseende foregriber noget om dette Punkt, da jo alle ere enige om, og Regering og Landsting ogsaa, at et saadant kirkeligt Fond er en Afdeling af Statskassen, og juridisk altsaa ikke kan ses anderledes, i en saadan almindelig Bestemmelse som denne, end som Statskassen. Men ganske vist bliver jeg fra dette Synspunkt opfordret til fra de Interessers Standpunkt, som jeg skal varetage, at hævde Nødvendigheden af, at den kirkelige Fond, denne Afdeling af Statskassen, faar en Indtægt til Gengæld for Tienden, som kan likvidere, blive lig med den Indtægt, den havde af Tienden, idet ellers den Forudsætning, let ganske vil bryde, at man overhovedet kan komme til at balancere ved dette Forslag, og fra dette Synspunkt maa jeg jo selvfølgelig ydeligere fremhæve det, som den højtærede Finansminister udtalte, at Statskassen ifølge dette Lovforslag ikke faar en Indtægt, som i Virkeligheden svarer til den Tiendeindtægt, som tidligere havde. Men meget vigtigere for de Interesser, der høre under Kultusministeriet, er den anden Bestemmelse, som indeholdes i § 10, at Vedligeholdelsen af Kirkerne skal for Fremtiden paahvile Statskassen. Der sker jo derved en Hovedforandring i den gældende Ret, idet Vedligeholdelsen af Kirkerne hidtil har været en privat Pligt paahvilende den private Kirkeejer eller Kirken, hvor den ejer sig selv, eller Tiendejerne, hvor det var dem, der ejede Tienden, og at denne Pligt til Vedligeholdelsen af Kirkerne er bestemt om end og noget elastisk bestemt — i et hvert Tilfælde begrænset, men at der saa til Gennemførelsen af denne Pligt i ethvert givet Tilfælde have det Apparat, som Loven af 19de Februar 1861 om Kirkesyn har stillet til Raadighed. Naar der nu i Stedet for dette bydes Kirkeinteressernes Statskassen, saa kan det jo i en vis Forstand tænkes at være fordelagtigt for de kirkelige Interesser, thi Statskassen er jo fri og kan yde meget mere end de begrænsede Udgifter, som man kunde kræve med Retsspligt hos Kirkejerne. Det er imidlertid jo noget, ingen kan forudsige, om Bevillingsmyndighederne i Virkeligheden ville være saaledes rundhaandede, eller om ikke Følgen snarere vil blive, at der vil indtræde en saa stor Sparommelighed, at Kirken ikke kan være tjent dermed; det kan ingen vide i Forvejen, men vist er det, at det Apparat, der nu bruges i Henhold til Loven af 19de Februar